

[Steen.]

komst, der her foreligger og, som det er naturligt for os, alene ser på den udfra den danske stats interesser, så er der selvfølgelig ting, som man kunne have ønsket anderledes; men må jeg i denne forbindelse minde om en sandhed, en gammel jysk bondemand engang sagde, da man bebrejdede ham en handel, han havde gjort: Ja, det er jo sådan, at man kan altid gøre en skikkelig handel, så længe man sidder og handler med sig selv; det er først, når man skal have de andre med, at vanskelighederne melder sig. Jeg udtaler min tilfredshed med, at den klaring, den fortolkning af visse af forslagens bestemmelser, som er sket gennem landstingsudvalgets betænkning, er tiltrådt af de forskellige parter; det kan jo godt engang i fremtiden få sin værdi.

Jeg ser sådan på det, at rigsdagen, som sagen i dette øjeblik foreligger for os, selvfølgelig er frit stillet; vi kan sige ja, og vi kan sige nej til den overenskomst, der her foreligger. Siger vi ja, er sagen klar til at føres videre; siger vi nej, må der optages nye forhandlinger, eller sagen må søges rejst og videreført på et andet grundlag. Det radikale venstres overvejelser er resulteret i, at vi siger ja; vi er villige til at medvirke til sagens fremme på det foreliggende grundlag. Jeg føjer hertil mine bedste ønsker om, at det må lykkes, så både vore kontrahenter og vi senere må få glæde og udbytte af den indsats, det foreløbig drejer sig om.

Karl M. Andersen: Principielt er jeg modstander af, at staten deltager i forretningsmæssig virksomhed. Jeg mener, at statens opgave er at sikre folket de natur- og samfundsskabte værdier i vort fædreland, medens udnyttelsen af disse værdier må overlades til det private initiativ. Danmarks retsforbund har dog i finansudvalget givet tilslutning til, at det, vi her står overfor og endnu ikke kan overskue, fortsat undersøges nærmere, og derfor kan retsforbundet heller ikke sige nej til dette lovforslag.

Jeg er dog meget betænkelig ved økonomien i den virksomhed, der her skal sættes i gang, men vi må anerkende de kapitalinteresser, de virksomheder har, der har givet tilslutning til at sætte arbejdet i gang; det er jo ellers af principielle grunde, at staten vil give denne virksomhed en meget stor økonomisk støtte. Jeg mener, at vi først må se på undersøgelsernes resultat,

og derefter tager vi stilling til sagens videre gang. Vi vil gerne deltage i et udvalgsarbejde angående denne sag og vil derefter tage vort endelige standpunkt.

Aksel Larsen: Det blev sagt af en af de ærede ordførere — jeg tror, det var det ærede medlem hr. V. Buhl —, at der var gået et langt og stort forarbejde forud for denne sags behandling i rigsdagens to ting, og det blev sagt af det ærede medlem hr. Oluf Steen — det ærede medlem understregede det endda —, at rigsdagen er fuldstændig frit stillet, den kan sige ja, og den kan sige nej, men det ærede medlem hr. Oluf Steen er efter grundig og samvittighedsfuld overvejelse kommet til det resultat, at man bør sige ja.

Jeg vil tillade mig at sætte et spørgsmålstegn ved påstanden om, at rigsdagen er frit stillet, hvorimod jeg ikke vil bestride påstanden om, at der er gået et langt og stort forarbejde forud for denne behandling her i folketinget. Dette forarbejde er imidlertid ikke foregået i rigsdagen eller i forbindelse med rigsdagens officielle organer, men det er foregået ad mystiske veje og på en måde, som tilsyneladende ikke fuldtud tåler lyset, men som derimod bevirker, at rigsdagen aldeles ikke er frit stillet, idet man, længe før sagen kom for rigsdagen, havde sikret sig ved at binde 5 rigsdagspartier. Det fremgår af en skrivelse fra statsministeriets 2. departement, Grønlandsdepartementet, af 19. september 1952, aftrykt som bilag til lovforslaget i landstinget. Der står heri — jeg håber, jeg har lov til at citere et par linier —:

„Det tilføjes, at den samlede regering samt partiformændene for socialdemokratiet, venstre, det konservative folkeparti, det radikale venstre og retsforbundet i princippet har tiltrådt lovforslaget og koncessionsudkastet.“

Her får vi for en sjælden gangs skyld på tryk i forbindelse med et lovforslag en erklæring om, at denne sag har man forberedt på den måde, at regeringen har holdt, om jeg så må sige, et fraktionsmøde med formændene for de af rigsdagens partier, den kan lide eller mener at kunne stole på i denne dansk-amerikanske sag, og man har ved aftaler med dem om, hvordan pølsen skal skæres, bundet deres partier. Men så skal man ikke komme bagfter og sige, at rigsdagen er frit stillet. Den er